

PROGRAMMA

26/27

10 juli 2026

Rotterdamse
Academie van
Bouwkunst

PROGRAMMA
26/27
S1

S1

PROGRAMMA

26/27

Jaar 1

Studio's
De architectuur van modulaire houtbouw
Triptyque

A
A/S

Positie, kennis en vaardigheden
Kennis & Vaardigheden 1A

Jaar 2 & 3

Studio's
Landbouwkunst
Hergebruik van de Robbrecht & Daem-vleugel
Skholē: Welzijn van het kind
Ontwerpen tussen mens en machine
Empathisch vakmanschap: Tastbare waarden
(Un)Common Room: Rus in Urbe
Het Rotterdamse expeditiehof
Transformatie van de stempelwijk
Designing for Handover
Grip op systemen: Werk als vliegwiel
Alternative Dutch Realities

Materiaal, bouwen en regio
Tektoniek en circulariteit
Fenomenologie
Transformatie en erfgoed
Empathisch vakmanschap
Tussenmaat en typologie
Productief ecosysteem
Verdichting
Collectieve modellen
Grip op systemen
Scenario's, data, toekomsttwist

Klein gebouw, A
Klein gebouw, A
Middelgroot gebouw, A
Groot gebouw, A
Groot gebouw, A
Ensemble, A/S
Straat, A/S
Wijk, A/S
Wijk, A/S
Stad, S
Regio, S

Engelstalig

Positie, kennis en vaardigheden
Architectuur, Stedenbouw & Onderzoek
Theory of Architecture & Urban Design
Empathisch vakmanschap: Plananalyse
Architectuur- en stedenbouwgeschiedenis
Connecties
Curbanism
Fundamentals 02
Tracing Osmosis: Istanbul (Int. praktijken)

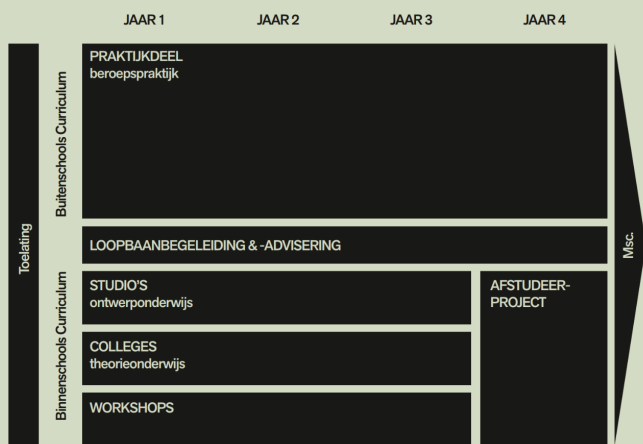
Kennis & vaardigheden
Kennis
Vaardigheden & positie
Kennis & positie
Kennis & positie
Vaardigheden
Kennis & vaardigheden
Kennis & vaardigheden

Engelstalig

Jaar 4

Afstuderen

EEN VERNIEUWD CURRICULUM

Bestaand curriculum

Vernieuwd curriculum

Vanaf studiejaar 2026–27 werkt de Rotterdamse Academie van Bouwkunst met een vernieuwd curriculum. De aanleiding is meervoudig. De instroom van de Academie is de afgelopen jaren diverser geworden, terwijl de beroepspraktijk zich verbreedde en het speelveld van architect en stedenbouwkundige complexer werd. Daarnaast vroegen de studielast, de samenhang tussen onderwijsonderdelen en de aansluiting van de uiteenlopende bacheloropleidingen op de twee masteropleidingen om een herziening.

De vernieuwing beantwoordt deze vraagstukken zonder de identiteit van de Academie los te laten. Het concurrent model, waarin werken in de praktijk en studeren aan de Academie samenkomen, blijft de kern van de opleiding, en ook de hoofdopzet van het curriculum verandert niet: het onderwijs bestaat in alle jaren uit een praktijklijn en een studiolijn, aangevuld met een programma van (werk)colleges. Het

vierde jaar is de afstudeerfase. De kern van de vernieuwing zit in de manier waarop bestaande onderdelen worden ingericht en op elkaar afgestemd. Twee wijzigingen raken alle studenten: de losse workshops en de drempelgesprekken verdwijnen als afzonderlijke onderdelen; wat daarin aan bod kwam (het toetsen van het basisniveau, begeleiding bij studiekeuzes en reflectie op de eigen positie) krijgt voortaan een plek binnen de reguliere onderdelen van het programma. Deze ingreep is een antwoord op de ervaren werkdruk: doordat losse verplichtingen wegvallen en de resterende onderdelen beter over het jaar worden verdeeld, ontstaat meer samenhang en een gelijkmatiger studielast.

Een derde verandering betreft alleen het eerste jaar, dat de status van basisjaar krijgt. Nieuwe studenten, die instromen in september 2026, volgen voortaan een vaste kennis- en vaardigheidslijn en kiezen hun studio uit een eigen aanbod.

Wat er voor jou verandert, hangt af van waar je in de opleiding staat. Voor wie dit jaar afstudeert, verandert er niets: het afstudeertraject verloopt zoals gepland. Voor tweede- en derdejaars studenten, en voor wie nu in het tweede semester van het eerste jaar zit, blijft de studiokeuze vrij, en tweede- en derdejaars werken zoals altijd in gemengde studio's samen. Wel verdwijnen ook voor hen de workshops en de drempelgesprekken; de begeleiding en toetsing die daarin besloten lagen, keren terug binnen de andere onderdelen van het programma. Het eerste jaar is ingericht als basisjaar. Nieuwe studenten kiezen hun studio niet uit het volledige aanbod, maar uit een speciaal samengestelde selectie eerstejaars studio's, waarin de kennis- en vaardigheidslijn is geïntegreerd: de colleges en oefeningen sluiten aan op het werk in de studio. Deze studio's zijn gebouwd op beproefde formats en leggen de basis voor de rest van de opleiding. Daarnaast is er in het eerste

jaar ruimte voor studievaardigheden en voor het opbouwen van een gemeenschap. En van meet af aan werk je aan je eigen positie als ontwerper: iets dat niet pas aan het einde van de studie begint, maar door het hele programma verweven blijft.

Hieronder volgt de opzet van het praktijkdeel en het afstuderen. Wat de vernieuwing betekent voor het studio- en het theorieonderwijs komt aan bod op de volgende pagina's, waar het aanbod van dit semester wordt toegelicht.

Het praktijkdeel

In het praktijkdeel doen studenten kennis en ervaring op in de beroepspraktijk van architectuur en stedenbouw, minimaal twintig uur per week, gedurende de hele opleiding. Het beslaat daarmee de helft van de studie: hier wordt de kennis uit de studio's en de colleges beproefd. Studenten leren de acht beroepskwalificaties met toenemende zelfstandigheid toe te passen binnen steeds complexere opgaven. Elk studiejaar heeft een eigen thema: bewustwording in het eerste jaar, verdieping en onderbouwing in het tweede, personalisering in het derde, en professionele identiteit in het vierde, waarin de eigen positie wordt vertaald naar de afstudeeropgave.

Inhoudelijk verandert het praktijkdeel niet; de eindkwalificaties en leerdoelen blijven dezelfde. Wat verandert, is de begeleiding en de beoordeling. Voorheen viel de begeleiding grotendeels samen

met de toetsmomenten. Nu zijn er zes lessen per jaar, drie per semester, in groepen van ongeveer twaalf studenten onder leiding van een praktijkbegeleider, met eenmaal per jaar een reflectief gesprek met ervaringsdeskundigen uit de beroepspraktijk. Het individuele bureaubezoek van een stafid maakt plaats voor bezoeken aan elkaars werkplek, in groepsverband.

Het procesboek is voortaan het centrale toetsdocument, dat integraal wordt beoordeeld door het team van praktijkbegeleiders. Nieuw is de tussentijdse beoordeling halverwege het jaar; aan het einde van het jaar volgt de eindtoets. De eindtoetsen van jaar 1, 2 en 3 nemen de plaats in van de drie drempelgesprekken.

Het afstuderen

Het afstudeerproject is de masterthesis van de opleiding. Alle kennis en vaardigheden die de student gedurende de studie heeft ontwikkeld, komen hier in samenhang tot uitdrukking in een ruimtelijk ontwerp. De student positioneert zich ermee in het vakgebied en legt de fundering voor de eigen loopbaan; het afstuderen biedt bovendien de gelegenheid een kritische bijdrage te leveren aan het debat over actuele maatschappelijke en vakmatige kwesties.

Studenten kiezen een eigen onderwerp en stellen, in overleg met de Academie, hun afstudeercommissie samen. De Academie voert de regie over planning

en beoordeling. Het afstuderen begint tweemaal per jaar met het Atelier Afstudeeropgave, waarin de student zelfstandig een ruimtelijke opgave formuleert en een werkplan opstelt. Vanaf dat moment staat één studiejaar ter beschikking, met een beperkte uitloop. Het traject kent zes fasen, elk afgesloten met een peiling waarin het werk aan de commissie wordt gepresenteerd. Facultatieve trainingen ondersteunen het individuele project: schrijven, tekenen aan essenties, presenteren, techniek en narratief.

In het vierde jaar valt het praktijkdeel samen met het afstuderen. Het praktijkboek en de position paper worden getoetst voorafgaand aan de praktijkschouw, de eindtoets. Beide onderdelen moeten met een voldoende worden afgesloten om het diploma te verkrijgen, overeenkomstig de eisen voor inschrijving in het Architectenregister.

STUDIO'S

In de ontwerpstudio komt het onderwijs van de Academie samen. Ontwerpend onderzoek, vaardigheden en reflectie worden hier ingezet in het werk aan een opgave op een bestaande locatie, in nauwe samenhang met het praktijkwerk en met de kennis en methoden uit het theorieprogramma. Het aanbod van dit semester is breed en loopt uiteen in schaal en onderwerp, van een klein bouwwerk in het Museumpark tot een ruimtelijk toekomstscenario voor heel Nederland.

Reeksen

Bij de samenstelling van het aanbod zetten we een nieuwe stap. Waar studio's tot nu toe werden geordend naar het type opgave (klein, middelgroot of groot gebouw, ensemble, straat, wijk, stad of regio) brengen we ze voortaan onder in thematische reeksen. Een reeks bundelt studio's rond een gedeelde inhoudelijke vraag en loopt door over verschillende semesters en jaren. Zo ontstaat een aanbod dat niet naar schaal is geordend, maar naar de vraagstukken van het vak: verdichting, tektoniek en circulariteit, fenomenologie, transformatie en erfgoed, materiaal en regio, productieve stedelijkheid, of het werken met scenario's en data. Een reeks maakt een ontwerphouding herkenbaar en laat studenten een thema over langere tijd volgen en verdiepen, zonder dat de vrije studiokeuze verloren gaat. Dit semester dragen de studio's nog zowel hun oude categorie als hun nieuwe reeks; die overlap hoort bij de overgang.

Curatorstudio's

Twee studio's nemen een bijzondere plaats in het programma in: zij zijn verbonden aan de curatorschappen van de Academie. Een curatorschap is een meerjarig thema waaronder de Academie een herkenbare positie inneemt in een actueel vraagstuk, vaak in samenwerking met een extern platform. Beide curatorschappen zijn dit jaar verbonden aan de Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam en aan het voormalige Hunter Douglas-terrein op Feijenoord. Het curatorschap architectuur, Empathisch Vakmanschap, onderzoekt hoe waarden een tastbare, ruimtelijke vorm kunnen

aannemen, met bijzondere aandacht voor de herkomst van materiaal en de transformatie van het bestaande. Het curatorschap stedenbouw, Grip op Systemen, loopt van 2026 tot 2028 en gaat over de rol van werk in de stad: wat de bestaande arbeidsstructuren in een wijk als Feijenoord betekenen voor een toekomstbestendige gebiedsontwikkeling.

Eerstejaars studio's

Voor nieuwe studenten kent het semester daarnaast een aantal eerstejaars studio's. Deze studio's vormen een eigen reeks en geven nieuwe studenten een stevige basis in het ontwerpen. Ze zijn verbonden met de Kennis- en vaardighedenlijn en gebouwd op beproefde formats, zodat het basisoniveau in ruimtelijk ontwerpen, analyse, representatie en proces over het hele eerstejaars aanbod geborgd is.

Najaar 2026

Twee eerstejaars studio's vormen de basis van het aanbod. *Triptyque* strijkt neer op de Maaskade in Luik, waar de zondagsmarkt La Batte langs alle tijden en stijlen van de stad trekt; op drie gehavende plekken ontwerpen studenten telkens dezelfde multifunctionele zaal, die op marktdagen verlengstuk van de markt wordt. *De architectuur van modulaire houtbouw* begint bij achthonderd Oostenrijkse montagewoningen die na de oorlog naar Nederland kwamen en er nog altijd staan: uitgangspunt voor een eigentijds, demontabel woningtype.

Materiaal, hergebruik en herkomst keren in een aantal studio's terug. *Landbouwkunst* werkt vanuit een boerderij in de Bonnenpolder aan een architectuur die uit regeneratieve landbouw voortkomt. *Hergebruik van de Robbrecht & Daem-vleugel* gebruikt het materiaal van een te slopen museumvleugel als grondstof voor een klein nieuw bouwwerk in het Museumpark. Op de Piekfabriek onderzoekt de curatorstudio *Empathisch Vakmanschap: Tastbare waarden* hoe waarden een tastbare vorm krijgen, uitgaand van het besef dat materiaal altijd ergens vandaan komt.

Een bestaand gebouw is het vertrekpunt van drie andere studio's. *Skholē: Welzijn van het kind* ontwerpt een basisschool vanuit persoonlijke herinnering en zintuiglijke ervaring, met het welzijn van het kind als inzet. *Ontwerpen tussen mens en machine* stelt een alternatief voor de sloop van het Sophia Kinderziekenhuis voor en zet AI en parametrische methoden kritisch in binnen het ontwerpproces. *Transformatie van de stempelwijk* gaat over de vraag hoe de naoorlogse wijk verdicht kan worden zonder haar kwaliteiten te verliezen.

Waar architectuur en stedenbouw in elkaar overlopen, liggen drie studio's die het woonblok en de wijk als opgave nemen: *(Un)Common Room: Rus in Urbe*, over de manier waarop de wens om natuur in de stad te brengen de typologie van het woonblok verandert; *Het Rotterdamse Expeditiehof*, dat wonen en maken terugbrengt in één stedelijk bouwblok; en *Designing for Handover*, dat onderzoekt of een Community Land Trust de impasse rond het Rivoli-terrein in Charlois kan doorbreken.

De twee stedenbouwkundige studio's werken op de grootste schaal. *Grip op Systemen: Werk als vliegwiel*, de tweede curatorstudio, leest de werkende stad in Feijenoord als vertrekpunt voor de transformatie van het Hunter Douglas-terrein. *Alternative Dutch Realities* verkent hoe Nederland eruit had kunnen zien als er na de oorlog andere ruimtelijke keuzes waren gemaakt.

Op de volgende pagina's wordt het theorieprogramma de colleges en werkcolleges toegelicht. Beschrijvingen van alle studio's en de keuzevakken uit het theorieprogramma zijn verderop in de gids terug te vinden. Op 27 augustus presenteren de docenten hun studio's tijdens de Studiemarkt, met na afloop gelegenheid om vragen te stellen.

THEORIEPROGRAMMA

Ontwerpen vormt de kern van zowel de masteropleiding Architectuur als de masteropleiding Stedenbouwkunde. Ontwerpen vereist vaardigheid en kennis: concreet, conceptueel en contextueel. Een sterke theoretische component in het curriculum draagt bij aan de ontwikkeling hiervan. Het programma van (werk)colleges is erop gericht dat studenten hun eigen positie binnen de architectuur of stedenbouw definiëren, zodat zij hun motivatie en productie in een breder theoretisch en historisch kader kunnen plaatsen. De (werk) colleges verschaffen de feitelijke kennis, het inzicht in de actuele en historische discoursen en de onderzoeksmethodes waarmee studenten een referentiekader kunnen ontwikkelen.

Dit referentiekader omvat specifieke kennis over de eigen discipline en over sociale, economische, politieke, culturele, ecologische en technologische relaties en interacties. Het vormt de individuele context voor het ontwerpend denken en handelen van de student, en activeert de reflectie op het eigen ontwerpend handelen en dat van anderen. Het stelt studenten in staat zich als ontwerper te positioneren binnen hun vakgebied en uitspraken te doen over de rol van hun beroepsuitoefening binnen de maatschappelijke realiteit. Het collegeprogramma kent drie domeinen, elk met een eigen nadruk, focus en doel.

Het domein *Positie* laat studenten met onderzoeks- en reflectieopdrachten hun eigen positie ontdekken en definiëren: binnen hun discipline, en ten opzichte van andere disciplines, discoursen of een specifiek onderwerp. De student gaat daarbij in op de praktische, theoretische en conceptuele relatie van stedenbouw en architectuur met samenleving, ecologie, kunst, cultuur en design. Dat gebeurt door in te zoomen op zowel de autonome rol van beide disciplines als op hun raakvlakken. De onderzoeksopdrachten zijn analytisch-theoretisch van opzet, met aandacht voor het verwoorden en verbeelden van eigen bevindingen en conclusies, in verschillende media. Het domein *Kennis* richt zich op de bredere historische en theoretische

kennis van disciplines, context en discoursen. De opdrachten zijn thematisch opgezet, met een chronologisch, geografisch en cultureel zo breed mogelijke scope. Studenten doen door onderzoek inzichten op en leggen op grond daarvan verbanden, die zij zowel in tekst als in beeld beredeneren.

Het domein *Vaardigheden* biedt een theoretische verkenning van de praktijk in stedenbouw en architectuur, gericht op essentiële componenten en fenomenen als tektoniek, typologie en morfologie. De nadruk ligt op de wordingsgeschiedenis van deze componenten, zodat studenten leren herkennen hoe zij daarmee en daarbinnen kunnen werken, en hoe zij deze verder kunnen ontwikkelen of aanpassen aan de actualiteit. De aanpak is analytisch en actief, met aandacht voor communicatieve vaardigheden.

In verschillende collegereeksen worden positie, kennis en vaardigheden expliciet met elkaar verbonden. De afronding van de colleges kent verschillende vormen, afhankelijk van thematiek en werkvorm.

Het collegeprogramma levert gedurende de hele opleiding 24 ECTS op: 8 ECTS voor het verplichte eerstejaarsprogramma en 16 ECTS voor vrij te kiezen colleges. De keuzecolleges bieden studenten de mogelijkheid het programma, met de verplichte colleges als basis, nauwer te laten aansluiten bij hun eigen ontwikkeling en positie. Enkele colleges zijn thematisch of inhoudelijk verbonden aan een parallel lopende studio en houden hetzelfde ritme aan; deze gekoppelde colleges en studio's kunnen zowel apart als gezamenlijk gevolgd worden. Incidentele kwartaalcolleges leveren 2 ECTS op, de reguliere semestercolleges 4 ECTS.

De verplichte colleges zijn (totaal 8 ECTS) de eerstejaars-colleges:

- Architectuur: Kennis & vaardigheden 1A, Kennis & vaardigheden 1B
- Stedenbouw: Kennis & vaardigheden 1A, Kennis & vaardigheden 1B

Voor studenten die in academisch jaar 2025-2026 gestart gelden de oorspronkelijke verplichtingen d.w.z. het

collegeprogramma levert gedurende de hele opleiding 18 ECTS op, waarvan 10 ECTS voor verplichte en 8 ECTS voor vrij te kiezen colleges. De verplichte colleges zijn (totaal 10 ECTS):

- Architectuur: Architectuur- en stedenbouwgeschiedenis, Architectuurtheorie, Architectuurgeschiedenis, Fundamentals (1x, in verschillende versies aangeboden)
- Stedenbouw: Architectuur- en stedenbouwgeschiedenis, Stedenbouwtheorie, Stedenbouwgeschiedenis, Fundamentals (1x, in verschillende versies aangeboden)

Voor studenten die in academisch jaar 2024-2025 gestart gelden de oorspronkelijke verplichtingen d.w.z. het collegeprogramma levert gedurende de hele opleiding 18 ECTS op, waarvan 10 ECTS voor verplichte en 8 ECTS voor vrij te kiezen colleges. De verplichte colleges zijn (totaal 10 ECTS):

- Architectuur: Architectuur- en stedenbouwgeschiedenis, Architectuurtheorie, Architectuurgeschiedenis, Kritiek (1x, in verschillende versies aangeboden)
- Stedenbouw: Architectuur- en stedenbouwgeschiedenis, Stedenbouwtheorie, Stedenbouwgeschiedenis, Kritiek (1x, in verschillende versies aangeboden)

STUDIO'S

DE ARCHITECTUUR VAN MODULAIRE HOUTBOUW

DE ARCHITECTUUR VAN MODULAIRE HOUTBOUW

Categorie
ARCHITECTUUR

Docenten Ontwerp
ARNOUD SEEGER
HELLMER RAHMS
MAELLE TURGEON
KEES FRITSCHY
BENJAMIN GROOTHUIJSE
TJERK DE BOER

Kennis- en vaardighedenlijn
SJOERDIEKE NICOLSON-FEENSTRA
LAURENS BOODT

Kennis- en vaardighedenlijn
De studio deelt de hoor- en werkcolleges van de KV-lijn met de andere eerstejaars studio's. De methoden en referenties die daar worden aangereikt, komen in de studio tot toepassing; die verbinding wordt vastgelegd in het logboek, dat apart van de studio wordt beoordeeld.

Onderzoek in de studio
De systematische analyse van de Oostenrijkse montagewoning aan de hand van aangeleverd archiefmateriaal en gedetailleerde tekeningen. Het ontleden van het modulaire bouwsysteem en het vertalen daarvan naar overdraagbare principes voor eigentijdse woningtypen, getoetst op een inbreidingslocatie.

Representatie en communicatie
De nadruk ligt op de architectonische tekening, met de perspectivische lijntekening als signatuurtechniek. Het ontwerp wordt getoond in een klein aantal zorgvuldig uitgevoerde producten, waarin de relatie tussen het bouwsysteem en de uiteindelijke vormgeving zichtbaar wordt.

Na de oorlog kwamen ruim achthonderd geprefabriceerde houten woningen uit Oostenrijk naar Nederland, ter plaatse opgebouwd door lokale aannemers. Ze staan er nog altijd. Hoe kan een hedendaagse architectuur van de houtbouw eruitzien, voortbouwend op wat deze woningen laten zien?

Bij deze montagewoningen bepaalt het bouwsysteem de plattegrond en de ruimtelijke kwaliteit, zonder dat de module op zichzelf wordt verheerlijkt. Daarin ligt de vraag van de studio: hoe verhoudt het systeem zich tot de verschijningsvorm? De geïndustrialiseerde bouwmethode ging samen met een opvatting van architectuur als culturele zaak: een vroege vorm van demontabel bouwen, vijfenzeventig jaar voordat dat urgent werd.

De studio ontleedt de woningen aan de hand van archiefmateriaal en nauwkeurige tekeningen, en plaatst hun thema's in een langere lijn, van de villa's van Palladio tot het traditionele Japanse huis, waarin maat, constructie en verschijning steeds samenhangen. Vanuit dat onderzoek ontwerpt elke student een klein modulair woongebouw op een inbreidingslocatie: een hedendaags equivalent van de eengezinswoning die ooit een antwoord was op de woningnood.

Wat is de potentie van dit modulaire houten bouwsysteem voor het architectuurdebat van nu, en voor de woningbouwopgave waar dat debat niet omheen kan? Hoe ver reikt het biobased bouwen wanneer het niet bij het materiaal blijft, maar de vorm en de cultuur van het wonen mee bepaalt?

TRIPTYQUE: LUIK

Spa, provincie Luik: kerk, galerij en badhuis, een monumentale trap en veel asfalt.

TRIPTYQUE: LUIK

Categorie
STEDENBOUW / ARCHITECTUUR

Docenten Studio
STEF BOGAERDS
JATE BLEEKER
BAS LEEMANS

Kennis- en vaardighedenlijn
SJOERDIEKE NICOLSON-FEENSTRA
LAURENS BOODT

Een gebouw staat nooit op zichzelf. Met zijn vorm ordent het de ruimte om zich heen: het kan een plein tot plein maken, een straatwand voltooien, een verspringing in het weefsel opvangen. Daar raken architectuur en stedenbouw elkaar. Deze studio onderzoekt dat vermogen aan de Maaskade in Luik, waar dezelfde opgave driemaal terugkeert, op drie verschillende plekken.

De kade is het toneel van La Batte, de oudste en langste markt van België, die zich elke zondag uitstrekt langs alle tijdslagen die de stad heeft nagelaten. Op drie plekken aan het water ontwerpt de student telkens dezelfde opgave: een kleine multifunctionele zaal die op marktdagen deel wordt van de markt. Een bescheiden publiek programma met een precieze inzet: een gebouw dat iets doet voor de stad die het draagt.

Kennis- en vaardighedenlijn
De studio deelt de hoor- en werkcolleges van de KV-lijn met de andere eerstejaars studio's. De methoden en referenties die daar worden aangereikt, komen in de studio tot toepassing; die verbinding wordt vastgelegd in het logboek, dat apart van de studio wordt beoordeeld.

Onderzoek in de studio
Het aandachtig lezen van de plek met een vaste set lenzen: plint, daklijn, gevelopeningen, ritme en materiaal. Het in kaart brengen van de kade met een Nolli-kaart en een morfologische analyse. En het bestuderen van referentieprojecten waarin een gebouw als stedelijke figuur optreedt.

Representatie en communicatie
De maquette op schaal 1:100 als denk- en presentatie-instrument, van het eigen ontwerp tot de collectieve maquette van de hele kade. Het werken binnen een vroeg vastgelegde, beperkte tekenset. En het terugbrengen van elke ingreep tot een heldere verbeelding en een heldere positie.

Het drieluik is een methode. Doordat het programma gelijk blijft en alleen de stedelijke omgeving verandert, komt scherp in beeld wat een gebouw met zijn omgeving doet. Elke ronde begint bij een precieze lezing van de plek: de morfologie en de geschiedenis van de stad, het materiaal ter plaatse, en referentieprojecten waarin een gebouw als stedelijke figuur optreedt. Van ronde tot ronde wordt de lezing scherper en het instrumentarium vaster.

De drie ontwerpen worden binnen een vroeg vastgelegde, beperkte tekenset uitgewerkt en komen samen in één collectieve maquette van de kade. Daarin verhouden de ingrepen zich tot elkaar en tot de stad, en wordt zichtbaar hoe drie precieze gebouwen samen een stadsbeeld maken.

LANDBOUWKUNST

De akkers van de Bonnen rondom de boerderij. Foto: VITO bouw

LANDBOUWKUNST

Categorie
ARCHITECTUUR
KLEIN GEBOUW

MATERIAAL, BOUWERN EN REGIO

Docenten
LAURA VAN SANTEN
DIEDERIK DE KONING
VERSCHILLENDE EXPERTS

Onderzoeksvaardigheden
We zullen experimenteren met grondstoffen, gewassen, en hout dat we lokaal kunnen delven, oogsten en beheren. Door met de materialen te werken leer je empirisch wat de randvoorwaarden zijn bij bouwkundige toepassingen.

Communication skills
Door je ontwerpvoorstellen te bouwen leren we niet alleen van het proces: we kunnen ook proefondervindelijk toetsen hoe de mockups presteren. Deze kennis leggen we vast in recepten, met als doel kennis open source te delen.

Welke kansen liggen er bij het verbouwen van een oude boerderij met behulp van lokale bosbouw, grondstoffen en gewassen? En welke rol heeft de architect bij het landschapsbeheer in de keten van land tot pand?

Antropoloog Tim Ingold kwam bij een Sami gemeenschap in Noord Finland die, telkens als hij om hulp vroeg, weigerden hem iets voor te doen, met de uitleg 'know for yourself!'. Eerst was hij verontwaardigd over de onwil hem iets te leren, maar gaandeweg begreep hij dat door dingen zelf te ontdekken, ze hem iets extreem waardevols gaven.

Het zelf-kunnen-doen zien we nu als iets ongewensts, enkel uit noodzaak gedreven. Ontwikkeling en innovatie, dat betekent dat we juist minder hoeven doen. In deze studio gaan we vanuit een boerderij in de Bonnenpolder op zoek naar kennis vanuit het zelf doen. In samenwerking met een boer leren we collectief over regionale materiaalstromen en hoe we die kunnen toepassen in een agrarische context: landbouwkunst.

Geïnspireerd door Black Mountain College en Rural Studio, werken docenten met studenten vanuit een makerspace op de boerderij aan prototypes van architectuur die voort komt uit regeneratieve landbouw.

HERGEBRUIK VAN DE ROBBRECHT & DAEM-VLEUGEL

De te slopen vleugel van Museum Boijmans Van Beuningen door Robbrecht & Daem. Beeld: Frank Hanswijk.

HERGEBRUIK VAN DE ROBBRECHT & DAEM-VLEUGEL

Categorie
ARCHITECTUUR
KLEIN GEBOUW

TEKTONIEK EN CIRCULARITEIT

Docenten
ROGIER FRANSSEN
TIEMEN ANEMA
KARLIJN BESSE

Onderzoeksvaardigheden
Door veldwerk en archiefonderzoek wordt de bestaande vleugel ontleed en geïnventariseerd. Per component en materiaal worden relevante materiaaleigenschappen beschreven, wordt de milieu-impact in kaart gebracht en wordt een end-of-life-scenario verkend.

Communicatievaardigheden
We onderzoeken hoe hergebruik gerepresenteerd kan worden als integraal onderdeel van het ontwerp. Enerzijds krijgt dit vorm in de materialencatalogus, die als autonoom boekwerk wordt opgesteld. Anderzijds krijgt dit vorm tijdens het ontwerpen, waarbij we verschillende teken- en maquette technieken verkennen.

Nu de Robbrecht & Daem-vleugel van Museum Boijmans Van Beuningen als gebouw verloren is: welke ruimtelijke mogelijkheden biedt het bouwwerk als materiaalbank voor nieuwe ontwerpopgaven?

De toekomstige sloop van een gebouw uit 2001 voelt bitter in een tijd waarin circulariteit vanzelfsprekend zou moeten zijn. Nu de sloop met Robbrecht & Daem lijkt gladgestreken, zien wij nog één kans: de vleugel niet verdedigen als gebouw, maar redden als materiaalbank.

We ontleden de vleugel in al zijn componenten en materialen, waarna we deze verzamelen in een materialencatalogus. Vervolgens gaan we hands-on experimenteren om de ruimtelijke kwaliteiten van de verschillende componenten en materialen te onderzoeken. We kijken daarbij naar verschillende schalen en bewerkingstechnieken. Deze experimenten vertalen zich naar een of meerdere hergebruikstrategieën.

Het gekozen materiaal en de bijbehorende strategie vormen de basis voor een te ontwerpen klein bouwwerk in het Museumpark. We ontwerpen hierbij niet vanuit een strikt programma, maar vanuit de mogelijkheden die het materiaal biedt. Alle stappen, van materiaal en hergebruikstrategie tot bouwwerk, zijn daarbij onderdeel van het ontwerpproces en de representatie.

SKHOLĒ: WELZIJN VAN HET KIND

Twee klassen van de openluchtschool (buitenschool) in Katwijk krijgen. Nederland, 1924. Auteur onbekend.

SKHOLĒ: WELZIJN VAN HET KIND

Categorie
ARCHITECTUUR
MIDDELGROOT GEBOUW

FENOMENOLOGIE

Docenten
HINKE MAJOR (STUDIO LOM-
MER)
FABIAN VAN DER LEER (ATELIER
VAN HEEMSKERK)
DAVID HABETS (O.A. RAAAF)
RICKY RIJKENBERG (STUDIO
RICKY RIJKENBERG)

Onderzoeksvaardigheden
Studenten gebruiken fenomenologie als onderzoeksmethode. Ze vertrekken vanuit hun eigen herinneringen aan schooltijd en onderzoeken hoe het was om die ruimtes te ervaren: welke sfeer, licht, schaal en materialiteit hun welzijn bepaalden. Tekening en maquette maken die ervaring bespreekbaar en overdraagbaar.

Communicatievaardigheden
In de studio wordt vooral met maquettes gewerkt, ondersteund door tekeningen. Vanuit een persoonlijk vocabulaire gebruiken studenten de maquette als basis voor observatie, dialoog en verdieping.

Op welke manier kan een school bijdragen aan het welzijn van het kind, en welke rol kan architectuur, benaderd vanuit persoonlijke herinnering en zintuiglijke ervaring, daarin spelen?

In deze studio ontwerpen studenten een basisschool. De vraag is op welke manier een school kan bijdragen aan het welzijn van het kind, en welke rol architectuur daarin speelt. We beginnen bij persoonlijke herinneringen en observaties: een fenomenologische benadering. Welke lessen kunnen studenten trekken uit hun eigen ervaringen met de invloed die hun school op hun welzijn had? Hoe zagen die ruimtes eruit, en welke kwaliteiten en materialiteit droegen bij aan hun ontwikkeling? In tekening en maquette worden deze herinneringen onderzocht en gematerialiseerd. Ze zijn het uitgangspunt voor het ontwerpen van een nieuwe school in het heden, binnen een bredere maatschappelijke context. De aandacht gaat daarbij ook uit naar de tussenruimtes, de overgangen en de relatie tussen binnen en buiten.

Tijdens de excursie doen studenten ervaringen op met voorbeelden uit de geschiedenis van de Nederlandse schoolarchitectuur, waaronder de openluchtscholen. De studio oefent zo in een fenomenologische manier van ontwerpen, waarin de zintuiglijke ervaring van ruimte richting geeft aan het ontwerp voor het welzijn van het kind.

ONTWERPEN TUSSEN MENS EN MACHINE

AI-gegenereerde fotobewerking van het ziekenhuis. Bron originele foto: Sophia Kinderziekenhuis.

ONTWERPEN TUSSEN MENS EN MACHINE

Categorie
ARCHITECTUUR
GROOT GEBOUW

TRANSFORMATIE EN ERFGOED

Docenten
AYLA STOMP (JADE ARCHITECTEN)
MARIUS GROOTVELD (VELDWERK ARCHITECTEN)
GIJS JOOSSEN (HASKONING, NTB)
SERAPHIN BOUCHARD (CITY-FÖRSTER)
MARJOLIJN VROLIJK (JADE ARCHITECTEN)

Onderzoeksvaardigheden
Ontwerpend onderzoek is het vertrekpunt. Studenten combineren waardenanalyses met AI en parametrische ontwerpmethoden, reflecteren kritisch op de resultaten en vertalen deze naar onderbouwde ontwerpkeuzes en handmatige ontwerpexperimenten.

Communicatievaardigheden
Studenten communiceren onderzoek, ontwerpkeuzes en proces via een visueel narratief: transparante documentatie van de digitale methoden, tussenresultaten en reflecties, aangevuld met een representatieve isometrische tekening van het eindvoorstel.

Hoe kunnen bestaande en toekomstige waarden van een ziekenhuiscomplex leiden tot nieuwe vormen van gebruik en betekenis, als alternatief voor sloop en nieuwbouw?

Deze studio onderzoekt de toekomst van het Sophia Kinderziekenhuis aan de rand van de Erasmus MC-campus in Rotterdam. Binnen het huidige masterplan maakt het gebouw plaats voor nieuwbouw. Studenten onderzoeken een alternatief voor dit sloopsценario, waarbij ruimtelijke, programmatische, cultuurhistorische, ecologische en sociaal-maatschappelijke waarden behouden, versterkt of getransformeerd kunnen worden. Op basis van deze waardenanalyse formuleren zij een eigen ontwerp-opgave en ontwikkelen zij een toekomstscenario voor (een deel van) het gebouw.

De studio experimenteert met AI en parametrische ontwerpmethoden als hulpmiddel voor analyse, scenario-ontwikkeling en ontwerp. Studenten leren deze digitale technieken toe te passen en kritisch te beoordelen op betrouwbaarheid, mogelijkheden en beperkingen binnen het ontwerpproces. De aandacht gaat uit naar de wisselwerking tussen digitale hulpmiddelen en menselijke interpretatie, verbeeldingskracht en ontwerpbesluitvorming. Zo verbindt de studio een grondige waardenanalyse met een verkenning van nieuwe, digitaal ondersteunde ontwerpmethoden. Het eindresultaat bestaat uit een onderbouwd ontwerpvoorstel en een transparante visuele documentatie van het onderzoeks- en ontwerpproces.

EMPATHISCH VAKMANSCHAP: TASTBARE WAARDEN

WS Kalkhennepmuur JMP – 'All this stuff came from somewhere.'

EMPATHISCH VAKMANSCHAP: TASTBARE WAARDEN

Categorie
ARCHITECTUUR
GROOT GEBOUW

CURATOR ARCHITECTUUR:
EMPATHISCH VAKMANSCHAP

Docenten
FLOOR FRINGS
ELINE HOFTIEZER
MATTEO BASSO

Onderzoeksvaardigheden
Studenten onderzoeken de plek door te observeren en te maken. Ze ervaren de hal op verschillende momenten van dag en nacht en lezen door te dwalen haar latente vermogen. Met maquettes analyseren zij ruimtelijke, materiële en maatschappelijke waarden vanuit uiteenlopende perspectieven, van omwonenden tot de makers van het materiaal, en vertalen die naar ontwerp.

Communicatievaardigheden
Met onderzoeks- en ontwerpmaquettes, gemaakt op snijmat en met stanleymes, leren studenten ruimtelijke en maatschappelijke waarden te ontrafelen en verbeelden. De maquette brengt verschillende perspectieven naast elkaar en in samenhang samen.

Hoe kunnen waarden een ruimtelijke vorm aannemen en tastbaar worden in de architectuur die we maken, en hoe stuurt het besef dat materiaal ergens vandaan komt de transformatie van een bestaand gebouw?

De studio is onderdeel van de IABR en het curatorschap Empathisch Vakmanschap, samen met Werkstatt, en vindt plaats op het voormalige Hunter Douglas-terrein, de Piekfabriek. De studio onderzoekt hoe waarden zichtbaar en tastbaar gemaakt kunnen worden, met als uitgangspunt dat materiaal altijd ergens vandaan komt.

We beginnen met het ervaren van de plek op verschillende momenten van dag en nacht. Door te dwalen leren we het sluimerende vermogen van de plek lezen. Met maquettes onderzoeken we de latente materiële en sociale waarden van de verlaten hal. Iedere student vertrekt vanuit een eigen fascinatie en leest een ander deel van het gebouw; samen leveren de maquettes een collectieve veelheid aan perspectieven. In het tweede deel verkennen we hoe deze lezingen kunnen uitgroeien tot mogelijke toekomst. De hal wordt benaderd als een eiland in de stad: een functionerend systeem in een nieuwe gedaante. Iedere student herontwerpt een deel met een andere functie, zoals een badhuis, bank of hospice, en onderzoekt welke condities die functie mogelijk maken: hoe droog, hoe warm, hoeveel daglicht, welke systemen. De afzonderlijke ontwerpen worden samengebracht in één gezamenlijke maquette.

(UN)COMMON ROOM: RUS IN URBE

Falkenried Terrassen, Hamburg, fotograaf Luc de Leeuw

(UN)COMMON ROOM: RUS IN URBE

Categorie
ARCHITECTUUR / STEDENBOUW
ENSEMBLE

TUSSENMAAT EN TYPOLOGIE

Docenten
GLENN LYPPENS
KOEN PAUWELS

Onderzoeksvaardigheden
Studenten leren historische
precedenten analyseren en
begrijpen, op stedenbouwkundige
en (interieur)architectonische schaal.
Gastlezingen, onder meer van een
landschapsontwerper, verrijken deze
kennis voor de compositie van een
nieuw bouwblokkenweefsel.

Communicatievaardigheden
De studio tekent een reeks
historische precedents uit tot
een atlas (plan, snede, gevel,
axonometrie). Studenten maken van
de precedents en van hun eigen
ontwerp een schaalmodel op 1:100.

In welke mate bepaalt de ambitie van 'natuur in de stad' de organisatie van bebouwde en onbebouwde ruimte, op de schaal van zowel het stadsblok als het stadsappartement?

Verdichting, betaalbaarheid, klimaatverandering en grondstoffenschaarste vragen om woonvormen waarin private woningen compacter en efficiënter worden georganiseerd, zonder verlies van woonkwaliteit, privacy of identiteit. Binnen die opgave krijgt de collectieve tussenruimte een steeds belangrijkere rol.

Deze studio onderzoekt historisch en typologisch hoe groepswoonbouw natuur heeft ingezet om stedelijke dichtheid leefbaar te maken: van hofjes tot tuinwijken, van Chicago courtyard apartments tot modernistische woonensembles. Groen verschijnt daarbij als ruimtelijk instrument dat afstand, uitzicht, toegang, privacy, collectiviteit, verkoeling en ecologische continuïteit organiseert. De vraag is hoe een hedendaags stadswoonblok de idee van 'rus in urbe' kan versterken, en hoe de behoefte aan meer groen de stedenbouwkundige typologie zelf vormgeeft.

We onderzoeken hoe grote bomen de maatvoering en organisatie van tussenruimte en bebouwing beïnvloeden. Vertrekkend vanuit Habrakens begrip 'territoriale diepte' koppelen we de overgang tussen straat en woning aan landschappelijke diepte, waarin bodem, water, beplanting, schaduw, seizoenen en ecologische relaties samen één ruimtelijke sequentie opbouwen.

TRANSFORMATIE VAN DE STEMPELWIJK

Groenoord, Schiedam (bron: beeldbank.schiedam.nl)

TRANSFORMATIE VAN DE STEMPELWIJK

Categorie
ARCHITECTUUR / STEDENBOUW
WIJK

VERDICHTING

Docenten
TIM REEKERS
MICHELLE RITZEN
MARK VAN WASBEEK
BJÖRN MENSINK

Onderzoeksvaardigheden
De analyse van de woningplattegrond van de bestaande bebouwing is het vertrekpunt. Studenten verkennen verdichtingsvormen als optoppen, aanbouwen en nieuwbouw en onderzoeken de ruimtelijke consequenties en kansen van deze ingrepen.

Communicatievaardigheden
Studenten ontwikkelen een passende manier om hun narratief en ontwerpconcept te verbeelden. Ze zoeken een representatietechniek die aansluit bij het ontwerp, van collage en tekening tot maquette, met verschillende materialen en technieken.

Hoe kan de bestaande structuur van de naoorlogse stempelwijk onderzocht, bevraagd en getransformeerd worden, en welke mogelijkheden biedt verdichting voor een toekomstbestendige en kwalitatieve leefomgeving?

In deze studio werken studenten aan de transformatie van de naoorlogse stempelwijk. De stempelwijk, met haar herhaalde verkavelingspatroon en ruime groenstructuur, kent gewaardeerde kwaliteiten en tegelijk een opgave rond verouderde woningen en veranderende woonwensen.

Studenten onderzoeken de bestaande stedenbouwkundige structuur en analyseren de kwaliteiten, beperkingen en kansen van de wijk. Met analyses op verschillende schaalniveaus verkennen en bevragen zij thema's als de verhouding tussen openbaar en privé, de inrichting van de openbare ruimte en de werking van bestaande typologieën. Op basis van die analyse formuleren studenten een eigen ontwerphouding en werken zij een deelgebied uit. Ze zoeken naar de bandbreedte van mogelijke ingrepen: van subtiele toevoegingen binnen de bestaande logica tot ingrijpender transformaties die de structuur uitdagen. Verdichting is een belangrijk onderzoeksthema, met strategieën als nieuwbouw, optoppen, aanbouwen en typologische variatie.

Door te werken van stedelijke schaal tot architectonische uitwerking ontwikkelen studenten een integraal ontwerpvoorstel dat de bestaande wijk herinterpreteert en onderzoekt hoe die verrijkt en voorbereid kan worden op toekomstige ontwikkelingen.

HET ROTTERDAMSE EXPEDITIEHOF

Expeditiehof Groothandelsgebouw Rotterdam. Links: Stadsarchief Rotterdam, rechts: Mae-Ling Stuyt.

HET ROTTERDAMSE EXPEDITIEHOF

Categorie
ARCHITECTUUR / STEDENBOUW
WIJK

PRODUCTIEF ECOSYSTEEM

Docenten
MAE-LING STUYT
KRISTINA KNAUF
ELMIRA JAFARI (NTB)
JESSICA CULLEN (NTB)

Onderzoeksvaardigheden
Studenten combineren stedelijke analyse, typologisch onderzoek en procesanalyse van productie met ontwerpend onderzoek. Ze vertalen productiestromen, logistiek, belangen en randvoorwaarden systematisch naar ruimtelijke strategieën, scenario's en ontwerpkeuzes.

Communicatievaardigheden
Studenten leren complexe ontwerpideeën helder te verbeelden met diagrammen, scenario's en tekeningen op meerdere schaalniveaus. Ze ontwikkelen een consistent narratief dat ontwerp, productieprocessen en de belangen van verschillende actoren verbindt, tot en met de ontwerpvragestukken en -voorstellen die daaruit voortkomen.

Hoe kan het Rotterdamse bouwblok transformeren tot een levendig productief ecosysteem waarin wonen, werken en maken elkaar versterken, en spanningen tussen functies nieuwe ruimtelijke kwaliteit opleveren?

In deze studio werk je aan de toekomst van het Rotterdamse bouwblok als plek waar wonen en maken opnieuw samenkomen. Het Rotterdamse Expeditiehof richt zich op de transformatie van het stedelijk bouwblok tot een gemengd en productief stadsmilieu.

De opgave is concreet: het integreren van (een deel van) een fietsfabriek in een van de bestaande historische bouwblokken rond de Meent. De uitdaging ligt in het ontwerpen met de spanningen tussen functies. Hoe (her) organiseer je logistiek, privacy, ruimtegebruik, geluid en gebruikstijden zo dat nieuwe stedelijke kwaliteiten ontstaan? Via gezamenlijke analyse en individueel ontwerpend onderzoek ontwikkel je meerdere ontwerpvarianten, opgezet als scenario's voor gebruik en organisatie. Je vertaalt een schakel uit het productieproces naar een concreet ruimtelijk voorstel. Je werkt iteratief, denkt in alternatieven en positioneert je ontwerp binnen grotere vragen over de toekomstbestendige stad: circulariteit, duurzame logistiek, klimaatadaptatie, leefbaarheid en gezondheid.

Het resultaat is een integraal ontwerp waarin duurzame logistiek en productie, leefbaarheid, klimaatadaptatie en circulariteit samenkomen als concrete bouwstenen voor de productieve stad.

DESIGNING FOR HANDOVER

DESIGNING FOR HANDOVER

Category
ARCHITECTURE / URBANISM
NEIGHBOURHOOD

COLLECTIVE MODELS

Tutors
MACIEJ WIECZORKOWSKI
ANNA KOZERA
AGA BIEDALAK

Research skills
Students learn to read a neighbourhood spatially and socio-economically, to inhabit different stakeholder perspectives, and to understand how ownership, governance and development finance shape who has a voice in the city's future.

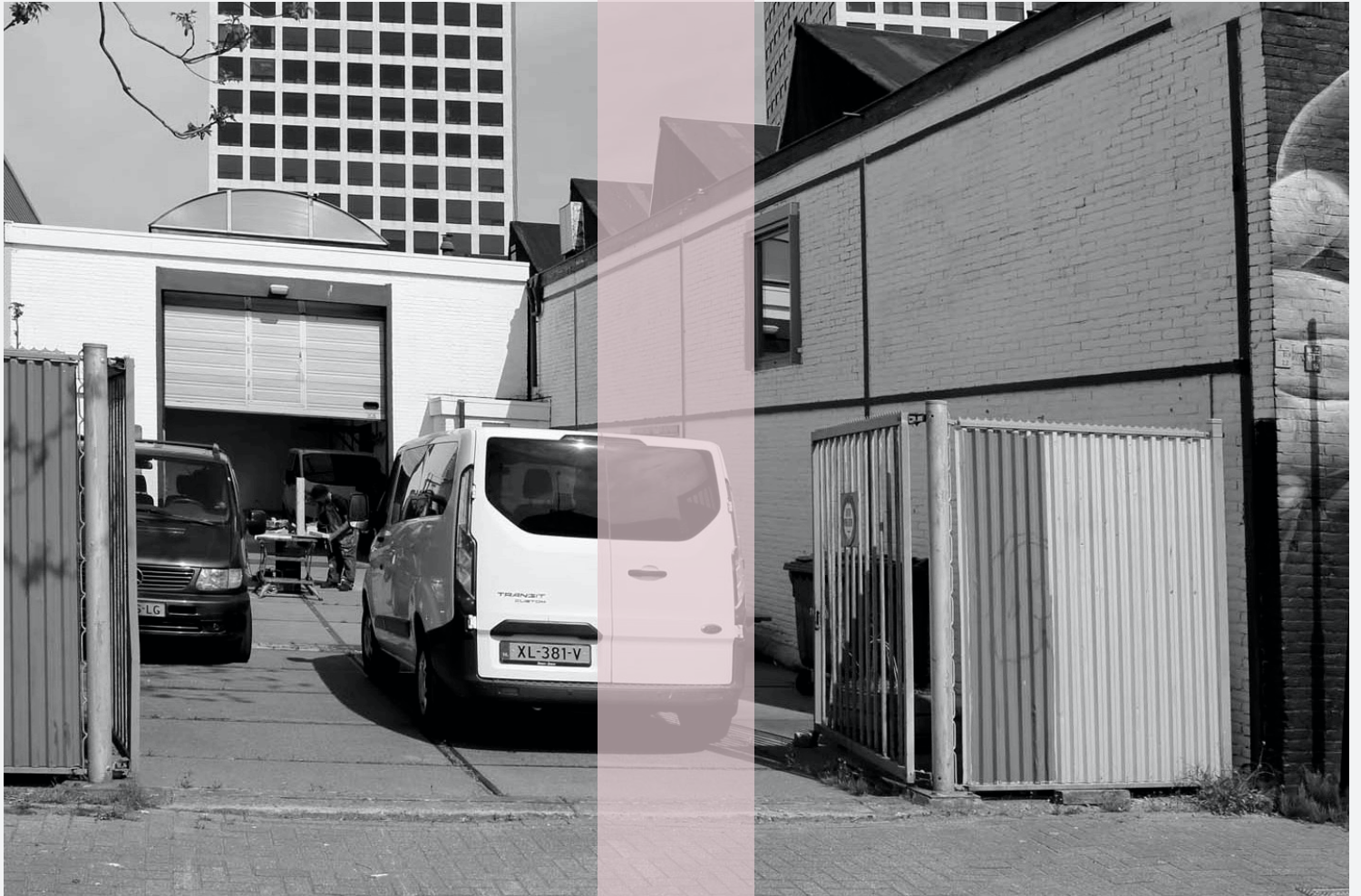
Communication skills
Drawing on the activist roots of the Community Land Trust movement, students build the neighbourhood's case for its land through a strategic axonometric, a zoom-in on collective life, and an atmospheric collage.

Can a collective model of ownership and governance, a Community Land Trust, unlock the impasse at the Rivoli attraction park and create a diverse, affordable neighbourhood shaped and shared with Charlois residents?

In April 2026 the half-finished Rivoli amusement park was sold at auction, and the result is an impasse. The municipality owns the land and envisions a new waterfront neighbourhood with affordable housing for Zuid once the lease ends in 2030. The private owner of the buildings wants to keep the attraction park running. And the residents of Charlois, whose neighbourhood this is, have no seat at the table. The studio asks whether a collective model of ownership and governance, a Community Land Trust, can redefine the situation. It opens the process up, inviting a broad group of stakeholders to the table and embracing the diverse perspectives that could carry the redevelopment forward.

Before the midterm, students investigate the interim period up to 2030: reading the neighbourhood and its gentrification processes, comparing competing visions, mapping potential allies, and developing placemaking and activation strategies that make productive use of the existing structures. After the midterm, each student develops a mixed-use masterplan of housing, workspaces and communal facilities, building on the functions and activities established during the interim phase into a long-term vision rooted in affordability, stewardship and flexibility.

GRIP OP SYSTEMEN: WERK ALS VLEGWIEL

Werk in de stad. Fotografie: Quirijn Kuchlein

GRIP OP SYSTEMEN: WERK ALS VLEGWIEL

Categorie
STEDENBOUW
WIJK

CURATOR STEDENBOUW:
GRIP OP SYSTEMEN

Docenten
IAROSLAVA NESTERENKO (BURA)
SEBASTIAN VAN BERKEL (MUST)
REMY KROESE EN MARLIES VERMEU-
LEN (DEAR HUNTER)

Onderzoeksvaardigheden
De onderzoekslijn vertrekt vanuit het directe observeren van de werkende stad, via intensief veldwerk. Feijenoord wordt gelezen als een levend systeem van werkplaatsen, informele economieën, logistieke stromen, sociale relaties, reparatieculturen en dagelijkse routines.

Communicatievaardigheden
De wijk is het eerste publiek: het materiaal dat studenten maken moet leesbaar, herkenbaar en betekenisvol zijn voor wie in Feijenoord woont en werkt. Communicatie is een voortdurende publieke handeling van kijken, registreren, verzamelen, monteren en teruggeven, vastgelegd in een logboek. De tussentijdse resultaten krijgen een plek in de IABR-tentoonstelling.

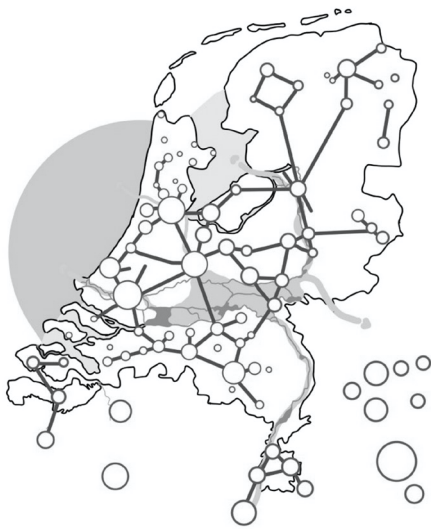
Wat kunnen we leren van de structuren van werk in de bestaande wijk Feijenoord, en wat zou dat moeten betekenen voor de transformatie van het Hunter Douglas-terrein tot toekomstbestendig stuk stad?

De studio is verbonden aan het curatorschap stedenbouw, dat van 2026 tot 2028 loopt onder de titel 'Grip op systemen', en vindt plaats in en rond de IABR-tentoonstelling op het Hunter Douglas-terrein op Feijenoord.

De studio onderzoekt de rol van werk in de stad met een nauwkeurige analyse van de omliggende wijk(en). Om te begrijpen wat er zou kunnen en moeten gebeuren in de aanstaande gebiedsontwikkeling, gebruiken we de structuren en de betekenis van werk in een gemengde stadswijk in Rotterdam Zuid als uitgangspunt. Vanuit het 'DNA van de werkende stad' stellen we vervolgens de vraag hoe werk een plek kan krijgen in de ontwikkeling van het Hunter Douglas-terrein.

We werken vanuit twee vertrekpunten: de wijkeconomie als factor voor de ruimtelijke invulling van een bloeiende wijk, en de positie van het verlaten fabrieksterrein met de mogelijkheden die het biedt voor de omliggende wijken, Rotterdam Zuid en de hele stad. De centrale vraag is wat we kunnen leren van bestaande werkstructuren, en wat dat betekent voor een gemengde, functionerende en toekomstbestendige transformatie.

ALTERNATIVE DUTCH REALITIES

ALTERNATIVE DUTCH REALITIES

Categorie
STEDENBOUW
STAD/REGIO

SCENARIO'S, DATA,
TOEKOMSTTWIST

Docenten
FROUKJE VAN DE KLUNDERT
GANESH BABU
PIERRE KIDZIÉ
ANMOL BHARGAVA
SHUANGYUN CHEN
NAZAR GRESKO

Onderzoeksvaardigheden
Studenten doen ontwerpend onderzoek door alternatieve werkelijkheden te ontwikkelen op nationaal en regionaal schaalniveau. Ze werken met data-analyse en GIS om ruimtelijke keuzes en hun consequenties te onderbouwen.

Communicatievaardigheden
Studenten tekenen diagrammen en ontwerpkaarten voor grote schaalniveaus. Ze definiëren kernkeuzes, zetten die om in abstracte diagrammen en brengen regionale kaarten herkenbaar, aantrekkelijk en levendig in beeld voor een publiek.

Hoe had Nederland eruit kunnen zien als we in de naoorlogse periode andere keuzes hadden gemaakt rondom de woningbouwopgave, en welke ruimtelijke werkelijkheden waren daaruit ontstaan?

Nederland heeft een lange geschiedenis van nationale ruimtelijke ordening, zeker sinds de naoorlogse periode. In die geschiedenis zijn belangrijke keuzes gemaakt die het land hebben gevormd tot wat het nu is. Een daarvan is het groeikernenbeleid uit 1972, ruimtelijk gekenmerkt door het bundelen van woningen in nieuwe centra.

In deze studio verkennen we alternatieve werkelijkheden voor Nederland. Hoe had het land eruit kunnen zien als we in de naoorlogse periode andere keuzes hadden gemaakt rondom de woningbouwopgave? Een Randstad-metropool? Een bandstadmetropool? Een rijk van duizend koninkrijken?

We verkennen alternatieve tijdlijnen en hun ruimtelijke implicaties. Studenten werken op nationaal en regionaal schaalniveau en zetten ontwerpend onderzoek in om deze scenario's te ontwikkelen en te toetsen. Data-analyse en GIS ondersteunen het werk, en de resultaten worden vertaald in ontwerpkaarten en diagrammen die de kernkeuzes en hun consequenties inzichtelijk maken.

De studio traint het denken in systemen en scenario's op grote schaal, en het aantrekkelijk in beeld brengen van ruimtelijke keuzes voor een breed publiek.

POSITIE, KENNIS EN VAARDIGHEDEN

ARCHITECTUUR, STEDENBOUW & ONDERZOEK

Categorie
KENNIS & VAARDIGHEDEN

Docent
LARA VOERMAN
JEROEN VISSCHERS

Architectuurgeschiedenis is, net als een ontwerp, een bouwwerk van feiten, verhalen en thema's. Maar hoe bouw je zo'n structuur op? En hoe kun je de verhalen en principes uit de geschiedenis van een plek inzetten in je eigen ontwerppraktijk? In deze collegereeks onderzoeken we die vragen aan de hand van de stadsvernieuwing in Rotterdam – een periode van ongeveer twintig jaar (1970–1990) waarin zo'n kwart miljoen oude en nieuwe Rotterdammers niet alleen betere en ruimere woningen kregen, maar ook bomen in de straten, buurtparken, speelplaatsen en andere sociale voorzieningen.

Praktisch
College Semester 1
Donderdagen: 19u00–21u00
Bijeenkomsten: 14
Studiebelasting: 4 ECTS
Deelnemers: 20

THEORY OF ARCHITECTURE & URBAN DESIGN

Category
KNOWLEDGE

Tutor
MATTEO BASSO

There is a growing interest in theory within our discipline. The authors of articles in theory-focused magazines like OASE, ARCH+, BLAUWE KAMER, 'SCAPE and LOG – for example - are often practicing architects and urban designers as well as thinkers. Architects, and urban designers also, aim to critically relate to the disciplines from a theoretical framework. They increasingly count practice-oriented research to their field of work, in which theory is employed as an inspirator and an instrument. Discussing the role of the discipline in the built environment is only possible with an understanding of the historical and current theoretical discourses and the role(s) of theory itself. This lecture series facilitates the development of this understanding through engaging with theoretical texts – in the intimacy of the close reading. Each semester, the Theory of Architecture & Urban Design course explores a different topic. This course is English spoken.

Practical
College Semester 1
Donderdagen: 19u00-21u00
Bijeenkomsten: 14
Studiebelasting: 4 ECTS
Deelnemers: 20

EMPATHISCH VAKMANSCHAP: PLANANALYSE

Categorie
VAARDIGHEDEN & POSITIE

Docent
JUSTIN AGYIN

Praktisch
College Semester 1
Donderdagen: 19u00-21u00
Bijeenkomsten: 14
Studiebelasting: 4 ECTS
Deelnemers: 20

Kan architectuur, stedenbouw of landschapsontwerp genuanceerd zijn? En zo ja, hoe geef je ruimtelijk vorm aan nuance?

Nuance, als term, wordt in het hedendaagse taalgebruik, naast de etymologische oorsprong van de term voor de kunstzinnige duiding tussen verschillende subtiele (kleur) tonen, hoofdzakelijk gebruikt om aan te geven dat iets complexer of verfijnder is dan het op het eerste gezicht lijkt.¹ Deze betekenis is de kern van het werkcollege Empathisch vakmanschap: genuanceerde ruimte. De hypothese van het vak is dat nuance het mogelijk maakt om vorm te geven aan meervoudigheid en meerstemmigheid in architectuur vanuit een democratisch gedachtegoed waarbij uiteenlopende standpunten van verschillende actoren serieus en evenwichtig worden meegenomen en niet naar het compromis maar naar de nuance wordt gezocht.

In dit werkcollege leer je analysevaardigheden die we inzetten om een aantal gebouwen van een selectie (inter) nationale architecten te analyseren. Aan de hand van diverse analyse en tekenmethoden onderzoeken we waar de nuance zit in 1) het gerealiseerde gebouw, 2) de visuele en getekende representaties van het gebouw en 3) in het ontwerp- en onderhandelingsproces van de architect en andere stakeholders. Door dit te doen leren we wat genuanceerd ontwerpen kan betekenen en hoe je dit als ruimtelijk ontwerper bewust in kunt zetten in je eigen ontwerpen en ontwerpproces.

Het streven is om de uitkomsten te presenteren op een symposium waar we de architecten van de te analyseren gebouwen voor uitnodigen. Daarnaast zullen de uitkomsten van het vak en symposium onderdeel worden van de publicatie ter afsluiting van het Margit van Schaik's curatorschap Empathisch vakmanschap.

ARCHITECTUUR- & STEDENBOUW-GESCHIEDENIS

Categorie
KENNIS EN POSITIE

Docent
ERNIE MELLEGER

Kennis en begrip van de historische en theoretische achtergronden van de disciplines is onmisbaar voor de architectonische en stedenbouwkundige praktijk. De collegereeks creëert een referentiekader als uitbreiding van de kennis die is verworven tijdens de (voor)opleiding of op het werk in een professionele omgeving. De relatie met het heden is het uitgangspunt bij het onderzoeken van de historische ontwikkeling en evolutie van architectuur en stedenbouw – op een thematische en theoretisch basis.

Deze reeks bestaat uit tien lezingen en vier werkcolleges. De lezingen bieden inzicht in de geschiedenis en theorie van stedenbouw en architectuur (westers en daarbuiten) en haar context aan de hand van een thematisch, cultuur-historisch raamwerk. Deze aanpak wordt vervolgens ook methodisch voortgezet in het werkcollege deel waarin de student individueel een theoretische of historische tekst kiest, leest en doorgrond en vervolgens samenvat en becommentarieert in een fotoroman.

Praktisch
College Semester 1
Donderdagen: 19u00-21u00
Bijeenkomsten: 14
Studiebelasting: 4 ECTS
Deelnemers: 30

CONNECTIES

Categorie
KENNIS & POSITIE

Docent
MARINA VAN DEN BERGEN

Praktisch
College Semester 1
Donderdagen: 19u00-21u00
Bijeenkomsten: 14
Studiebelasting: 4 ECTS
Deelnemers: 20

Connecties: onvoorziene associaties, nieuwe perspectieven, onverwachte inzichten, schurende standpunten, en mogelijk ongemakkelijke confrontaties. Academie en werk zijn soms een zwart gat, geen ander licht dringt binnen. Maar voorbij het zwarte gat is een hele wereld. De wereld waartoe architectuur en stedenbouw door hun aard zich moeten verhouden.

Ons vakgebied heeft net als alle andere vakgebieden haar eigen taal en codes en zijn ons er slecht van bewust dat anderen die taal vaak niet begrijpen. En dat is best lastig als je een beroep hebt waarin je met verschillende soorten mensen moet communiceren. Het werkcollege Connecties gaat over het creëren van dit bewustzijn.

Connecties is een ontdekkingstocht naar andere fascinerende eilanden met eigen talen waar de bewoners net zo gepassioneerd zijn als architecten en stedenbouwkundigen. Het werkcollege speelt zich daarom deels af buiten de muren van het leslokaal, in musea, theaters, debatzalen, poppodia..... Daarnaast ga je naar partnerprogramma's die de academie met partners (denk aan AIR, AFFR en IABR) organiseert. Connectie wordt ook met de academiegemeenschap gemaakt in de vorm van maandelijkse posters met geannoteerde aanbevelingen van culturele uitingen voor die maand.

Je gaat kijken, observeren, luisteren, analyseren, interpreteren en uiteindelijk vorm je een standpunt, mening, oordeel, goed onderbouwt uiteraard in de vorm van een recensie of reflectief artikel. Want daar gaat dit college ook over: het articuleren van een onderbouwde mening.

Alle artikelen worden gebundeld in het tijdschrift dat je samen met je collega studenten gaat maken en die als eindejaarcadeau verspreid wordt onder de academie-populatie.

VELDONDERZOEK: CURBANISM (AANPAK)

Categorie
VAARDIGHEDEN

Docent
MIKE VAN STATEN & GASTDO-
CENTEN

In dit werkcollege leer je als ontwerper de bestaande, geleefde stad, oftewel de leefwereld van de gebruiker te onderzoeken en deze te vertalen naar ontwerpprincipes om vervolgens iets aansluitends te ontwerpen. We gaan aan de slag met straatfotografie, urban sketching en het maken van softmaps om het (informele) gebruik en de identiteit van de bestaande context van een projectlocatie te onderzoeken en begrijpen. De Nederlandse ontwerp traditie is van nature top-down, maar de verschuiving naar verdichting, inbreiding en een veranderende samenleving met een complex netwerk aan gebruikers vraagt om nieuwe ontwerpaanpak.

Praktisch
College Semester 1
Donderdagen: 19u00-21u00
Bijeenkomsten: 14
Studiebelasting: 4 ECTS
Deelnemers: 20

FUNDAMENTALS 02

Categorie
KENNIS & VAARDIGHEDEN

Docent
FRANZ ZIEGLER & JEROEN
GEURST + GASTDOCENTEN

De begrippen morfologie en typologie staan centraal in dit werkcollege. We onderzoeken de morfologie van de stad door de vorm en de ruimtelijkheid ervan te leren analyseren en te tekenen. We leren typologieën in de woningbouw kennen en tekenen zodat duidelijk wordt hoe ze dienstbaar zijn aan de ruimtelijkheid van de stad. Er worden belangrijke boeken en publicaties in het werkcollege behandeld waarin de tekentechnieken voorbeeldstellend zijn voor de opdrachten die tussendoor worden gegeven. 5 gastdocenten worden uitgenodigd om op relevante thema's te reflecteren en vandaaruit tekenopdrachten te formuleren.

Praktisch
College Semester 1
Donderdagen: 19u00-21u00
Bijeenkomsten: 14
Studiebelasting: 4 ECTS
Deelnemers: 20

TRACING OSMOSIS – ISTANBUL

Categorie
KENNIS EN VAARDIGHEDEN

Docent
ROBIN-JAY KING

Praktisch
College Semester 1
Donderdagen: 19u00-21u00
Bijeenkomsten: 14
Studiebelasting: 4 ECTS
Deelnemers: 20

Hoe wordt een plek wat ze is? Niet door één beslissing, maar door eeuwen van gebruik, conflict, uitwisseling en vergeten. In architectuur en stedenbouw lees je dat proces: in een plattegrond, een gevel, een straatprofiel, een skyline. In deze reeks onderzoeken we hoe cultuur, politiek en geschiedenis een locatie haar unieke ruimtelijke karakter hebben gegeven en wat er verloren gaat wanneer dat karakter onder druk staat van globalisering en standaardisering. Dit jaar reizen we naar Istanboel. Niet als stad waar culturen elkaar ontmoeten, maar als stad waar ze elkaar al eeuwenlang zijn doordrongen, zonder plan, zonder woorden, laag voor laag. We traceren de sporen van culturele osmose: de plekken waar oost en west, islam en christendom, Byzantium en het Ottomaanse rijk zo lang naast elkaar hebben bestaan dat ze onlosmakelijk in elkaar zijn gegroeid. We kijken niet naar invloed als iets wat van de één naar de ander gaat, maar naar wat er ontstaat in het membraan ertussen.

Studenten werken veertien weken aan een academisch excursieplan. Die bevindingen worden gebundeld in een reisboek: Het doel is niet alleen verdieping in Istanbul, maar het ontwikkelen van een blik, de vaardigheid om te lezen wat er zonder woorden is uitgewisseld.

Rotterdamse Academie van Bouwkunst

S1